

Neispunjeno obećanje o podršci mladima u Srbiji – možemo li prevazići postojeće prepreke?

GIZ YEP

Beograd, 16. septembra 2015.

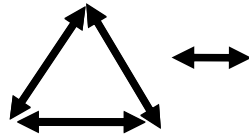
Zlatko Bodrožić, Institut za psihologiju, Univerzitet u Beogradu

Pregled

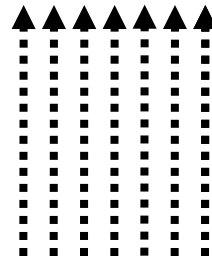
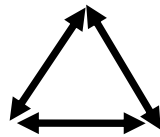
- Potencijal mladih da postanu „razvojna snaga“, „motor“ za razvoj inovativnih aktivnosti (i malih inovativnih preduzeća) pošto su odrasli sa novim tehnologijama i nisu još podlegli „naučenoj bespomoćnosti“.
- Realizacija tog potencijala, između ostalog, zavisi od barijera sa kojima se mladi suočavaju i podrške koja postoji u prevazilaženju tih barijera.
- Utisak: Izražena retorika mnogih političara, ali malo efektivne institucionalne podrške mladima.
- Cilj budućeg razvojnog istraživanja je da doprinese razumevanju putanja mladih u vezi sa pronalaženjem posla ili stvaranjem sopstvenog biznisa u Srbiji, a i razumevanju postojećih barijera i sistema podrške u tom procesu.
- U sledećem koraku razvoj i implemenacija modela podrške mladima uz otklananje barijera.
- Teorijsku i metodološku bazu istraživanja čini teorija delatnosti (Vigotski, 1978) i finska metoda Razvojne laboratorije (Engeström, 2005).
- Fokus ove prezentacije: Početak analize realne situacije mladih uz nekoliko citata

Istraživanje putanja mladih (preduzetnika)

Institucije i pojedinci koji podržavaju mlade

Institucije i pojedinci koji ne podržavaju mlade ili ne pružaju efektivnu podršku

Putanje mladih

Citat

Mladi preduzetnik: „Išao sam u Ministarstvo (...) da ih pitam za neke poslovne informacije (...). Oni me upućuju na veb-stranice, govore da su njihove nadležnosti ograničene; ne trude se da ti izađu u susret, nisu ni motivisani, ni previše zainteresovani, kažu da će da ti jave, pa se ne jave. Kao da sam ja tu zbog njih, a ne oni zbog mene.“

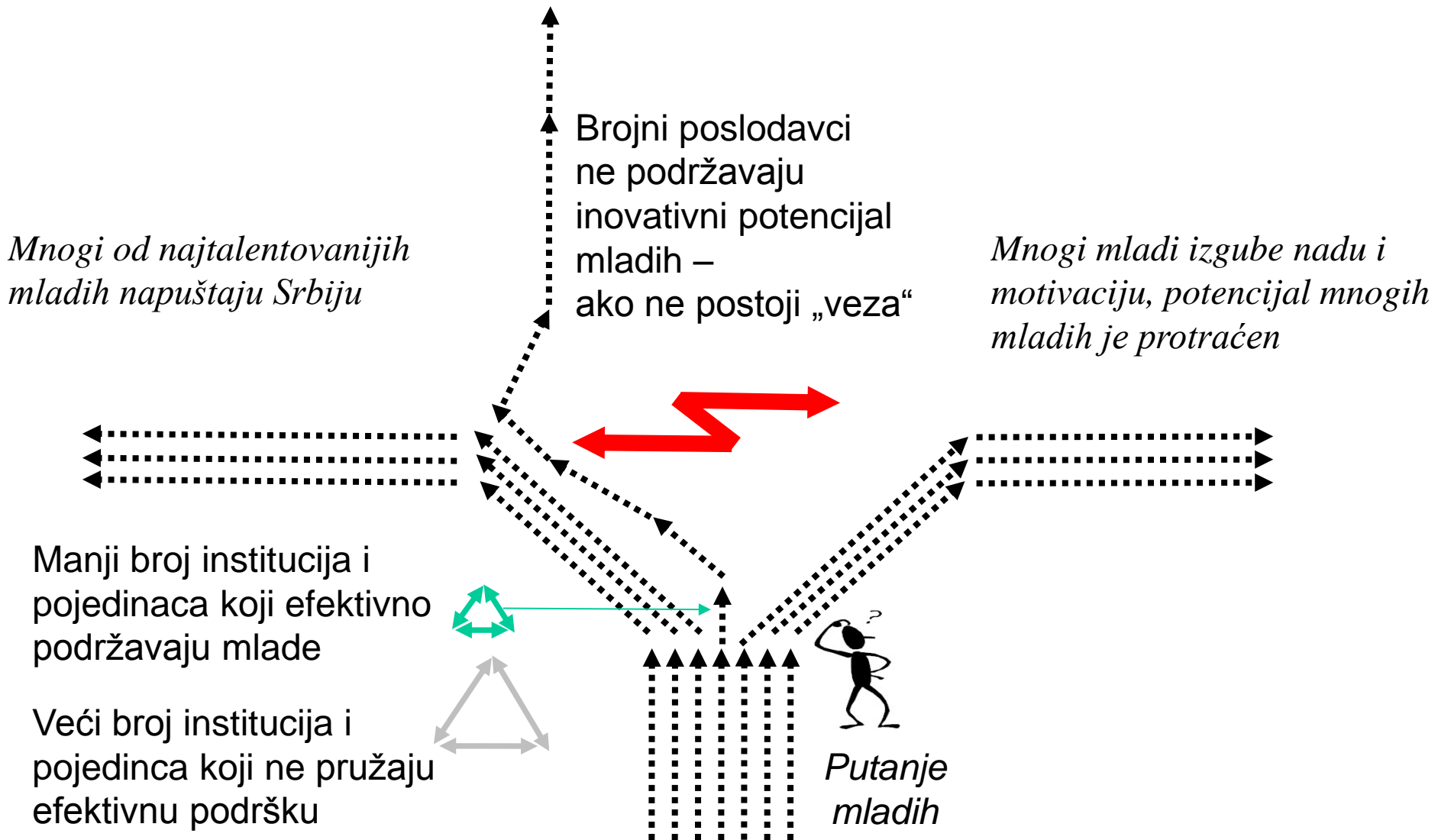
Citat

Mladi kandidat za radno mesto: „U jednoj (...) školi je jedna profesorka trebala da ode u penziju i za njeno mesto je trebalo da se otvori konkurs. Na kraju je ispalo da ona ne odlazi, nego ostaje sa 30% radnog vremena [još dve godine, prim. aut.], da bi se čuvalo mesto za ćerku direktorke koja je sad treća godina fakulteta. (...) Ćerka direktorke nije primljena na fakultet ovde u Beogradu i onda je upisala (...) u Novom Sadu na samofinansiranju. (...) Za njih se čuva mesto, a pritom za nas [koji smo bili daleko bolji studenti, prim. aut.] nema posla.“

Citat

Mladi potencijalni emigrant: „Normalno je da zbog finansija veliki broj ljudi (...) odlazi iz Srbije, jer je to [posao, prim. aut.] na kraju osnov egzistencije. I bez obzira na entuzijazam i ljubav prema ljudima, gradu, Srbiji, ako se ne snađeš za dobar posao, nemaš izbora.“

Trenutne putanje mladih (preduzetnika) (?)

Pozitivan primer

„Vila Babin Zub“ – kuća seoskog turizma, Stara planina

Pozitivan primer

„Vila Babin Zub“ – kuća seoskog turizma, Stara planina

- Inicijatori projekta: Mladi bračni par, poreklom sa Stare planine, studirali u Nišu.
- Velika, slabo korišćena porodična kuća, sa velikom baštom u netaknutoj prirodi; deo porodice ostao bez posla.
- Kada je mladi bračni par počeo da investira u ideju, usledili su svakodnevni kritični komentari komšija.
- Projekat je rezultirao uspehom (gosti su bili i ambasadori); planira se proširenje projekta i dodatno zapošljavanje.
- Ljudi iz okoline (prodavci sira, meda, soka, vina; taksista i drugi) imaju koristi (win-win efekat mreže).
- Komšije imaju znatno pozitivnije mišljenje o projektu.

Mogućnosti sistematske podrške i organizacije mladih

- Analiza uspešnih i neuspešnih primera mladih preduzetnika
- Uklanjanje prepreka mladima u razvoju njihovih projekata
- Formiranje „koalicije“ podrške mladima (institucije, NVO, pojedinci)
- Razvoj i implementacija inovativnih modela podrške mladima i organizacije mladih (specifične za svaki okrug) kroz primenu finske metode „Razvojne laboratorije“ koja integriše:
  - primere dobre prakse uspešnih mladih u Srbiji
  - primere dobre prakse podrške institucija mladima
  - primere dobre prakse iz drugih zemalja

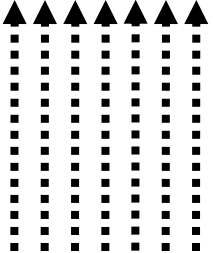
Mnogi od najtalentovanijih mladih napuštaju Srbiju

Brojni poslodavci ne podržavaju inovativni potencijal mladih – ako ne postoji „veza“

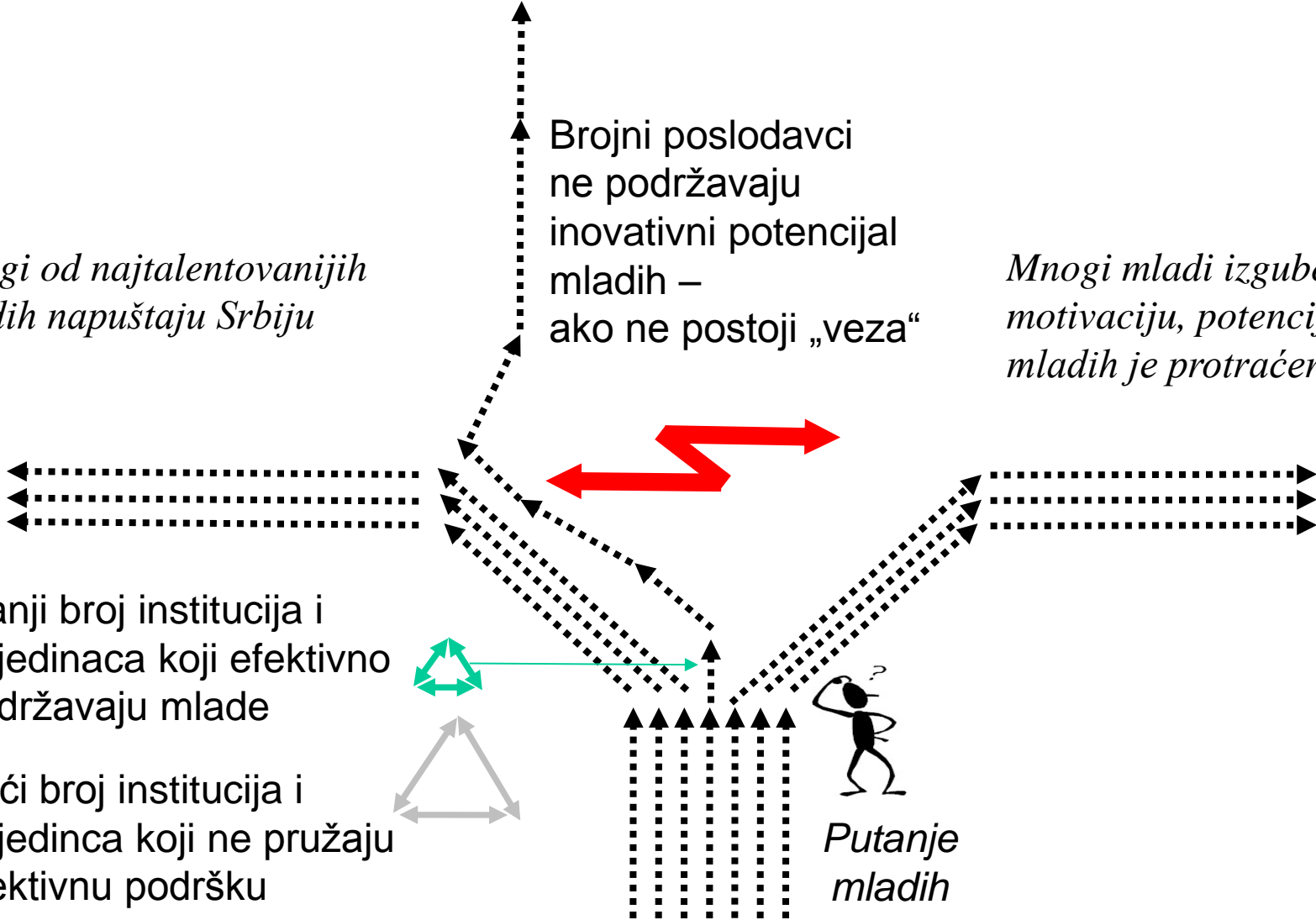
Mnogi mladi izgube nadu i motivaciju, potencijal mnogih mladih je protraćen

Manji broj institucija i pojedinaca koji efektivno podržavaju mlade

Veći broj institucija i pojedinaca koji ne pružaju efektivnu podršku

Putanje mladih

Mogućnosti sistematske podrške i organizacije mladih

